With the Director's Compliments.

GOKHALE INSTITUTE OF POLITICS AND ECONOMICS,
SERVANTS OF INDIA SOCIETY'S HOME,
POONA 4.

गोखले राजकारण-अर्थशास्त्र-संशोधन-मंदिर

प्रकाशन २ रें

महाराष्ट्रांतील मोटार वाहतूक

लेखक

धनंजय रामचंद्र गाडगीळ,
एम्. ए., एम्. लिट्. (केंब्रिज)

लक्ष्मण विनायक गोगटे,
बी. एस्. (एन्. कॅरोलिना)

१९३६

किंमत आठ आणे.

मुद्रक- अनंत विनायक पटवर्धन, आर्यभूषण प्रेस, भांबुर्डा ९१५।१ पुणे ४.
प्रकाशक- धनंजय रामचंद्र गाडगीळ, एम्. ए., एम्. लिट्. (कँटब.), गोखले इन्स्टिट्यूट ऑफ पॉलिटिक्स ॲन्ड इकॉनॉमिक्स, पुणे ४.

उपोद्घात.

या संस्थेनें १९३५ च्या मार्च महिन्यांत "मुंबई इलाख्याच्या सहा जिल्ह्यांतील मोटर-बस वाहतुकीची पाहणी" या नांवाचा एक अहवाल इंग्रजींत प्रसिद्ध केला. आज त्याचें संक्षिप्त रूपांतर वाचकांच्या हातीं देण्याचा योग येत आहे. इंग्रजी अहवाल, विशेषतः मोटरधंद्यांतील कांहीं मोटर-मालक, ड्रायव्हर, व इतर सामान्य जनता यांना समजणें अशक्य असल्यानें, त्यांना समजेल अशा रूपांत तो देणें इष्ट आहे. या हेतूनेंच मूळ अहवालाचें हें मराठी रूपांतर आज प्रकाशित करीत आहों.

प्रस्तुत संशोधनाचें काम हातीं घेतलें त्यावेळीं ज्या ज्या व्यक्तींनीं आम्हांस मदत केली त्या सर्वांचे स्वतंत्ररीत्या आभार मानणें अशक्य आहे. सर्व सहा जिल्ह्यांतील अनेक मोटर-मालक, ड्रायव्हर व त्यांचे मदतनीस तसेंच मोटरधंद्यांतील इतर लोक यांनीं आपला वेळ खर्च करून आम्हांस उपयुक्त माहिती दिली याबद्दल आम्ही त्यांचे अत्यंत आभारी आहोंत. सहा जिल्ह्यांतील पोलिस-अधिकाऱ्यांनीं आपापलीं दप्तरें आम्हांस पाहूं दिलीं, व शक्य ती माहिती पुरविली; "सार्वजनिक कार्यखातें" व जिल्हा लोकल बोर्डांचे व म्युनिसिपालिट्यांचे अधिकारी यांनींही आम्हांस बरीच मदत केली. म्युनिसिपालिट्यांपैकीं पुणें, बार्शी व शिरूर या तीन म्युनिसिपालिट्यांनीं दिलेली जकातीसंबंधींची माहिती आम्हांस विशेष उपयोगी पडली. पुण्याची डेक्कन मोटार सर्व्हिस, व मुंबईच्या १ प्रेसिडेन्सि मोटर्स, २ फोर्ड मोटार कं. (इन्डिया) लि. ३ जनरल मोटर्स (इन्डिया) लि. या व इतर कंपन्यांकडून उपयुक्त अशी पुष्कळशी माहिती मिळाली. इंडियन रोडस अँड ट्रान्सपोर्ट डेव्हलपमेंट असोसिएशन व डब्ल्यू. आय. ए. ए. या दोन संस्थांच्या कार्यवाहांनींही आम्हांस वेळोवेळीं फार मदत केली. त्याचप्रमाणें निरनिराळ्या देशांतील वाहतुकीच्या संस्था व संघ व सरकारी खातीं यांचेकडूनही वेळोवेळीं मागावी तशी माहिती मिळत गेली. या सर्व मदतीबद्दल त्या सर्वांचेच आभार मानणें जरूर आहे.

व्यक्तिशः आभार मानावयाचे तर परांजपे मोटरसंघाचे जनक कै. बाबासाहेब परांजपे, अलीबागचे रा. नाईक, गोरेगांवचे रा. जोगळेकर, रत्नागिरीचे रा. राजवाडे, कोल्हापूरचे रा. माहागांवकर व रा. शंकपाळ, सोलापूरचे रा. भागवत व रा. जक्कल नगर-पुणें मोटरसंघाचे अध्यक्ष व नगरचे वकील रा. धनेश्वर व इन्दापूरचे रा. जोशी यांचे आभार मानणें जरूर आहे.

या सर्वांच्या मदतीशिवाय संशोधनाचें कार्य तडीस जाणें शक्य नव्हतें हें उघड आहे.

ध. रा. गाडगीळ

१ ऑगस्ट १९३६ पुणें. ल. वि. गोगटे.

अनुक्रमणिका

				पृष्ठ
प्रकरण १ लें				
प्रस्तावना	...	...	...	१
प्रकरण २ रें				
धंद्यांतील घटक व त्यांची घटना		...	...	३
प्रकरण ३ रें				
मोटरबसांची विक्री व त्यास लागणारें भांडवल			...	१०
प्रकरण ४ थें				
मोटरबसांची वाहतूक	...	...	...	१४
प्रकरण ५ वें				
उत्पन्न आणि खर्च	...	...	...	२६
प्रकरण ६ वें				
वाहतुकींच्या साधनावरील कर व रस्त्यांवर होणारा खर्च			...	४३
प्रकरण ७ वें				
संघ-स्थापना व सरकारी नियंत्रण		...	...	४८
प्रकरण ८ वें				
मोटरधंद्याचें एकसूत्रीकरण व नियंत्रण		...	...	५५
प्रकरण ९ वें				
सारांश व सूचना	...	...	...	६३